

החובל פרק שמיני בבא קמא

צב.

עין משפט נר מצוה

יכול אפי' מעולה דמיס. לקורה יותר מפירות יהא סרק קודם לו: **פ"ל רב.** מיעט הקדמה: **מקוריהו.** מקור שלהן ועיקרן (ו). ל"א הצא לי קור שהוא רך לאכול וגדל סביב שרשיו כלומר כלה עיקרם מפני שמפסיד ונאכל את הקור: **גופני קני דיקני.** מדמי היין יכולין אלו לקנות קרקעות ואילו דקלי לא קני גופני אין שכן עולה חלה לדבר קני גופני: **בתנאי' אע"פ שהוא נוסח לו כו'.** סתמא היא ולא ר"ל עקיבא קאמר לה: **על מנה לפטור.** בגמ' (נל) מפרש לה: **גמ' כל אלו שאמרו.** סלע מנה ומאמס וד' מאות דמי נוסח הן: **אזל לער.** שדואג על נוסחו אינו נמחל לו: **שסיס לו לנמו.** דרך ארץ ולא למד מדקאמר ליה רחמנא נביא הוא דמשמע אין ממש בדברין ורואי חלה ליהרג: **שכנס זרי.** שזמני אשה לא יכולה לפלוט: **פי טענא.** קצב הגדולים לפנות: **פקד.** מדלג כתיב ויפקד את שרה וכתיב פקד משמע פקד כנר חמילה לאצמיתין: **בדידי הווא לני כרנא.** קוף הגדל אצל הכרוב כשנא לעקרו פעמים שנעקר הכרוב עמו ונמלא לוקה בשבילו. כלומר שכני רשע לוקין עמו: **כולנס פשעמא.** אף הגניב משמע: **עד אנה מאננס.** ומשה ואהרן כלל: **אוסס שסופלו שמוסס.** צנרת משה' דן וזולתו גד ואשר ונפתי הודיעך הכחוש שחלשים שכולן היו ויריכין חיוק לפיכך כפל את שם לחוסס' ואותן הביא יוסף לפני פרעה כדי שלא יצורו אותם להיות ראש קיימת ותמורתם מפני נדיו השבטים ילאו עצמותיהם ממזכרים ונקצרו בארץ ישראל שנאמר והעליתם את עצמותי מזה אתכם (שמות יג) משמע שאף עצמותם הטלו ולא נכתב יוסף חלה להודיעך שכן של משה שכל ישראל נמססין בציה וזהו עסק במנה: **מגולגלין בארון.** לא היה שליו קיימת ותמורתם מפני נדיו דקאמר ליה ליעקב אס' א' אציאנו אלך ונטאמתי לך כל הימים (בראשית מג) ואע"פ שנתקיים התנאי נפקא לן במסכת מכות (דף י"א): **מי גרס לראובן כו'.** מדרש אגדה הוא צנחנאמס' מכיון שהיה יהודה ואמר לזקק ממני עמד לראובן ואמר אני צנחנאמס' יעזבי אבי: **לשפא.** נכנס כל עמס ונחמד למקומו שש משס. לשפא אשלימיה שדו"א בלע"ז כנו שף מדוכמיה (חולין דף מ"ב): **אליבא דהלנסא.** לא היה מסמיעא מילתא למימר מילתא דתהי הלנסא כותיה: **לא הוס סלקא לים.** כלומר לא היה עולה צידו למימר שמעתתא אליבא דהלנסא: **הסלון וסכנין נותנין לנסן.** והעשירים לא היו נותנין קלותיהן לנסן: **נלרים.** שזעיס: **וטמא**

למחר אייתי' י' מקוריהו. משמע דגופני עדיפי מדקלי ותימה דנחשאה שפלו לה נכסס (במזנות עט. ושם ד"ה אילני) אמר גבי נפלו לה כספים ילקח בזה קרקע דיקלי ואילני דקלי אילני וגופני אילני אלמא גופני גריעי אפילו מאילני דגריעי מדקלי וי"ל דנפגיס כשאלס טורה לומר ולמקן הכרס י' בזה ריוח גדול אצל נכססי אשמו אס היה קונה גפנים מתוך שזריס הוואא מרובה לא היה הצעל חושש להוציא על נכסס' והיו חולקין לאיצוד לפיכך טוב לקנות דקלים שאין צריכין יציאה וממילא אמי צהו שצחא וטוב הוא לשניהם ועוד מפרש ר"ת בהמוכר את הספיה (ב"ב פ"ג פ"ג) ושם ד"ה (מתקין) דפירי דיקלא מתקיימין טפי מאילני וגופני ונכססי מלוג של אשה צעין דבר המתקיים יותר:

באשר לאמר אברהם א"ל אבימלך. שמואל אברהם א"ל אבימלך המלכים ציטו את שרה מפסח שלפניו חלה ילדה צרות כמו שהתפלל על אצמיתין: **א"ל הנהפלין בשמות.** צנחנאמס רבה י' אפיכא שהנפלים גזורים היו כמו יהודה שנכסל: **מי' גרס לראובן שהודה יהודה.** אע"ג דלמר צנחנאמס וישנ ראובן אל הצור מלמד ששז משקן וממענימו שכלל יעזבי אציו חה היה קודם דמעשה תמר מכל מקום לא הודה צריס עד אחר שהודה יהודה: **שימין**

לא בעי אהדורי אמר רבי שמואל בר אשת האיש מכל מקום ודקא אמרת **הגוי' גם צדיק תהרוג הלא הוא אמר לי אחותי היא והיא גם היא אמרה אחי הוא נביא הוא וכבר לימד אכסנאי שבא לעיר על עסקי אכילה ושתיה שואלין אותו או על עסקי אשתו שואלין אותו אשתך היא אחותך היא מכאן לבן נח ששנהרג שהיה לו ללמוד ולא למד: **י' כי עזר עזר ה' אמר ר' אלעזר שתי עצירות הללו למה אחת באיש שכבת זרע שתים באשה שכבת זרע וקטנים תנא שתים באיש שכבת זרע וקטנים שלשה באשה שכבת זרע וקטנים ולידה רבינא אמר שלש באיש שכבת זרע וקטנים ופי' טבעת ארבעה באשה שכבת זרע ולידה וקטנים ופי' טבעת: **י' בעד כל רחם אמרי דבי ר' ינאי אפילו תרנגולת של בית אבימלך לא הטילה ביצתה א"ל רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמור רבנן כל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה א"ל דכתיב **וה' שב את שבות איוב בהתפללו בעד רעהו אמר ליה את אמרת מהתם ואנא אמינא מהכא **ויתפלל אברהם אל האלהים וירפא אלהים את אבימלך ואת אשתו ואמהותיו **ווגו' **וכתיב **וה' פקד את שרה כאשר אמר וגו' כאשר אמר אברהם **אל אבימלך אמר ליה רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי בהדי הוצא לקי כרנא א"ל דכתיב **למה תריבו אלי כלכם פשעתם בי נאם ה' אמר ליה את אמרת מהתם ואנא אמינא מהכא **עד אנה מאנתם לשמור מצותי ותורותי אמר ליה רבא לרבה בר מרי כתיב **ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים מאן נינהו חמשה א"ל הכי א"ר יוחנן אותן שהוכפלו בשמות יהודה נמי איכפולי מיכפל אמר ליה למילתיה הוא דאיכפל **דאמר ר' שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן מאי דכתיב **ויהי ראובן ואל ימות ויהי מתיו מספר ואת ליהודה כל אותן ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר היו עצמותיו של יהודה מגולגלין בארון עד שבא משה ובקש רחמים אמר לפניו רבונו של עולם מי גרם לראובן שיודה יהודה **מיד שמע ה' קול יהודה על איבירה לשפא לא הוו קא מסקי למתיבתא דרקינא **ואל עמו תביאנו לא הוו ידע מאי קאמרי **רבנן **ידיו רב לו לא הוו סליק ליה שמעתתא אליבא דהלכתא **ועזר מצריו תהיה אמר ליה רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא **דאמרי אינשי בחר עניא אולא עניותא אמר ליה דתנן **עשירים מכורים בקלותות זכו ושל כסף ועניים בסלי נצרים של ערבה קלופה הסלים והכבורים נותנים לבניהם אמר ליה ואנא אמינא מהכא**

וטמא

עד שיבקש ממנו כול' ת"י כל אלה שאמרו דמי בשת, אבל צעיר כלום צער נפשו אינו נמחל לו וכול'. פירי, שבא מלאך להרוג אבימלך מפני שלא שאלו לאברהם על עיסקי אכילה ושתיה אלא על עיסקי אשתו. מיכן אמר בן נוח נהרג שהיה לו ללמד ממעשה אבימלך ולא למד. פירי, שלוש עצירות באיש שכבת זרע כמשמעו, קטנים השתנו מן הגדלים ופי' טבעת מקום הוצאת הרע, מוסף באשה הרוחם בעת הלידה. כתי' אשה כי תורע וילדה זכר אם אשה מורעת תחלה. כל אלו השמועות שאמ' ליה רבא לרבה בר מארי דברי הגדה הן, ופשוטין הן.

ולמיטרה. לישא וליתן (שם). ידיו רב לו. יהא לו נמון לרבי ריבן, והא דכתיב ידיו לטון מלחמה הוא מלחמה של מורה

קד א מיי פ"ו מהל' מלכס הלכה ח סמג לאון רטו: קה ב מיי פ"ה מהל' חובל ומזיק ה' ט ופ"ב מהל' משובה ה' ט סמג עין ע טו"ע ח"מ ס"ר מנכ ספיק א: קו ג מיי שם הלכה י ופ"ו מהלכות עדות הלכה ו ופ"ב מהלכות משוה הלכה י טו"ע שם טו"ע ש' ח"מ ס"ר מנכ ספיק י: קח ו י מיי שם סמג ט טו"ע ש' ח"מ שם ספיק א: קח ח מיי שם הלכה יג טו"ע שם ספיק ג: קי ט מיי פ"י מהלכות מלכס ה' א סמג לאון רלג: קיא י מיי פ"ג מהל' צטורים ה' ח סמג עין קלט:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ללאון שויה יהודה שעת כל"ל ותימה מיד נמקא: (ב) רש"י ד"ה ויקרינו מקור שלהן ויקרינו כלומר כלה עיקרם מפני שמפסיד ל"א הצא לי וכו' שרשיו ונאכל את הקור לנ"ל:

לעזי רש"י

אשלימיה שדו"א [אשלימיה שדו"א] מקום הנקב, פקד.

מוסף רש"י

קדע את כסותי שבר את כדו חייב. דמי קאמר ליה אס מלכה קדע ושלס, אצל פיש על של מנה, פסור (יעזבי) (כ). בהדי הוצא לקי כרנא. משל הדיוט הוא, על ידי הרשעים מתגנב. הכסין (שמות טו כח). אף כלכם פשעתם בי. אף הגדקים נמשעם (ידותיה) אוחז שהוכפלו שפלות שאתן שכלם משה שמתן אס החלשים ואותן פשעו, שמהו לא יהודה שהוכפל שמו לא הוכפל משום חלשות אלא טעם י' צנחנאמס (בראשית) חו. י' עיי' שרי' בספרי, ושבריר פישו אותן שלא כפל שחמות, מאי דכתיב יהי ראובן כו' וזאת ליה יהודה. אין לך צנכרת כל השבטים מתחלת חלת רחל מזה (סוטה י) מה לאס לפסוק יהודה ללאון ומה ראה להתחיל צנכרת יהודה ללאון חלת ליהודה, אלא לפי שיהיה עמו כל השבטים שאלן קיים ושל יהודה מגולגלין, אמר ללאון זה יהוה, כלומר ללאון שמו קיימת כליו הוא חלת יהודה ליהודה שיה מגולגלין (שמות יא). עצמותיו של יהודה מגולגלין. עמו כל השבטים העלו ממזרים, והוא שאלר יוסף והעליתם